

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
ізолятора тимчасового тримання № 5 Головного
управління Національної поліції в Сумській області
16.01.2025**

Суми, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 16.01.2025 групою НПМ здійснено відвідування ізолятора тимчасового тримання № 5 Головного управління Національної поліції в Сумській області (далі – ізолятор, ізолятор тимчасового тримання, ІТТ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Завалій Анастасія Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Отрощенко Микола Петрович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Черпаков Геннадій Валерійович, представник громадської організації.

Ізолятор розташований за адресою: вул. Коржівська, 107, м. Ромни, Сумська область, 42000.

ІТТ № 5 розташований у приміщенні Роменського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області.

Керівник місця несвободи – Забіяка Олександр Олександрович, начальник ІТТ, на посаді з лютого 2023 року.

Відповідно до технічного паспорту, затвердженого начальником ІТТ у 2025 році, ізолятор має 5 камер та розрахований на одночасне утримання 14 осіб.

У 2024 році в ІТТ утримувалась 198 особи, з початку 2025 року і до моменту відвідування перебувало 7 осіб.

На момент відвідування в ІТТ не перебувало затриманих.

Середньодобове наповнення ізолятора упродовж 2024 року складало 3 особи.

Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утриманим в ІТТ особам відсутні.

У всіх камерах ІТТ наявне як природнє, так і штучне освітлення. Рівень штучного освітлення в камерах забезпечує комфортний світловий режим.

Камери для утримуваних осіб обладнані системою механічної вентиляції, яка на момент відвідування перебуває у технічно справному стані. Крім того, вікна камер мають кватирки, обладнані пристроями для їх відкриття/закриття зсередини (фото 3,4).

У всіх приміщеннях ізолятора, незважаючи на триваючі ремонтні роботи, забезпечується комфортний температурний режим (+21° С).

Усі співробітники ІТТ пройшли навчання з надання домедичної допомоги, що

підтверджується відповідними документами.

В ізоляторі наявні аптечки для надання домедичної допомоги, наповнення яких має актуальні терміни придатності.

Персонал ІТТ обізнаний з міжнародними та національними нормативними актами, що забороняють катування та інші види неналежного поводження. З працівниками ІТТ періодично проводяться заняття з питань забезпечення прав людини, зокрема під час її перебування в ІТТ. У посадових інструкціях працівників ІТТ наявні пункти про заборону катувань.

У якості основного харчування у ізоляторі наявний запас готових страв у реторт-пакетах з актуальними строками придатності (фото 5).

Усі співробітники ізолятора, що забезпечують харчування утримуваних осіб, мають особові медичні книжки з актуальними відомостями про проходження періодичного медичного огляду.

На першому поверсі ізолятора розташована кімната підігріву їжі (фото 6, 7), обладнана електричною плитою, СВЧ-піччю, електрочайником, холодильниками та ванною з підведенням проточної холодної та гарячої води.

Доступ утримуваних до питної води забезпечено у кожній камері через систему централізованого водопостачання. Відповідність питної води нормативним документам підтверджується результатом санітарно-мікробіологічного дослідження від 20.04.2024 № 588.

У ізоляторі наявний запас постільних речей з розрахунку максимального наповнення камер.

Ізолятор обладнаний системою автоматичної пожежної сигналізації, наявні 10 вогнегасників, які пройшли періодичне технічне обслуговування у березні 2024 року.

Власного укриття в ІТТ № 5 немає.

За інформацією керівництва у ізоляторі наявне резервне джерело електроживлення (генератор), яке використовується у разі відсутності електропостачання.

За результатами вивчення документації фактів порушення строків тримання в ІТТ, а також перевищення допустимої тривалості процесуальних дій з утримуваними особами не виявлено. Також не встановлено порушень вимог роздільного тримання окремих категорій осіб у камерах ІТТ та під час виходу на прогулянки.

Записи у журналі ознайомлення осіб, які поміщуються до ІТТ, з їх правами та обов'язками свідчать про те, що всі утримувані в ІТТ особи були ознайомлені з їх правами та обов'язками.

В ІТТ наявний запас канцелярського приладдя, необхідного для написання клопотання, скарги, листа.

Доступ до свіжого повітря забезпечується шляхом надання утримуваним особам щодених прогулянок тривалістю не менше однієї години.

З метою запобігання порушенню прав людини в ІТТ встановлена система «Custody Records», яка забезпечує контроль за процесом поміщення, перебування і діями всіх осіб в ізоляторі.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. У порушення вимог пункту 18.2 (с) Європейських пенітенціарних правил, вимог пунктів 9.6.9 та 9.6.27 галузевих будівельних норм Галузевих будівельних норм В.2.2-00032684-001:2023. Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення осіб), затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.12.2023 № 1091 (далі – ГБН В.2.2-00032684-001:2023), камерні приміщення не обладнані кнопкою виклику персоналу ізолятора з метою негайного встановлення контакту.

Європейський Комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський Комітет) у Дванадцятій Загальній доповіді [СРТ/Inf(2002)15] зазначив, що через відсутність кнопок виклику працівників поліції зростає небезпека несвоєчасного втручання в усілякі можливі інциденти (насильство серед утримуваних, спроби самогубства, пожежі, тощо).

Окрім того, всупереч вказаним вимогам у кімнаті для спілкування з адвокатом та прогулянкових двориках ІТТ відсутні кнопки тривожної сигналізації на момент відвідування.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод).

2. Кожна людина має невід'ємне право на життя. В контексті захисту права на життя осіб, які перебувають в місцях несвободи в умовах дії воєнного стану, на державу покладаються додаткові обов'язки. Зокрема, вжиття заходів до своєчасної евакуації утримуваних осіб в безпечні місця у випадку наближення лінії фронту до місця несвободи, а також створення умов для захисту утримуваних від дальніх засобів ураження (ракет, ударних безпілотних літальних апаратів тощо), шляхом обладнання/побудови захисних споруд, придатних для мінімального тимчасового укриття утримуваних осіб та персоналу у випадку оголошення сигналу повітряної тривоги, а також забезпечення своєчасного укриття у цих спорудах утримуваних осіб та персоналу.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що ІТТ не обладнаний захисними спорудами цивільного захисту (укриттям). Під час сигналу оповіщення «Повітряна тривога» утримувані особи та персонал ІТТ продовжують перебувати у приміщеннях ізолятору.

Розділ 12 Галузових будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023, передбачає проектування на об'єктах вбудованих захисних споруд цивільного захисту з можливістю укриття 100 % утримуваних осіб та працівників, які можуть одночасно перебувати в об'єкті для утримання (розміщення, поміщення) осіб відповідно до режиму роботи закладу у найбільш чисельну зміну.

Разом із тим, керівництво ІТТ не позбавлені відповідальності за життя утримуваних осіб та зобов'язані передбачити безпечне розміщення утримуваних осіб і працівників ІТТ.

Порушення права осіб з інвалідністю, (передбачені Конвенцією про права осіб з інвалідністю, ратифікованою Законом України №1767-VI від 16.12.2009).

3. У порушення вимог ДБН України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018) вхід до ІТТ, камерні та санітарно-гігієнічні приміщення ІТТ не пристосовані для маломобільних груп населення у тому числі, які мають вади зору (відсутні поручні, покажчики шрифтом Брайля, тощо).

4. Жоден із прогулянкових двориків ІТТ через недостатню ширину дверних отворів не доступний для маломобільних груп осіб, у тому числі осіб з інвалідністю, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 та вимогам пункту 6.1.1.10 ГБН В.2.2-00032684-001:2023.

Порушення права на зв'язок із зовнішнім світом.

5. У порушення пункту 24.10 Європейських пенітенціарних правил та вимог ГБН В.2.2-00032684-001:2023, камерні приміщення ІТТ не обладнано антенами ефірного телебачення та радіодинаміками, у зв'язку з чим утримувані особи позбавлені можливості одержувати інформацію про суспільні події.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції в Сумській області забезпечити:

Облаштування ІТТ захисною спорудою цивільного захисту (укриттям) з урахуванням вимог чинного законодавства.

Ізолятору тимчасового тримання № 5 Головного управління Національної поліції в Сумській області:

1. Обладнати камерні приміщення ІТТ антенами ефірного телебачення та радіодинаміками;
2. Обладнати камерні приміщення, кімнату для спілкування з адвокатом та прогулянкові дворики кнопками виклику чергового з метою негайного встановлення контакту з персоналом ІТТ;
3. Створити алгоритми дій для утримуваних осіб та персоналу ІТТ під час оголошення повітряної тривоги з метою забезпечення права на життя осіб, які перебувають в місцях несвободи в умовах дії воєнного стану;
4. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень ІТТ.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:
Фотознімки отримані за результатами відвідування ізолятора на 3 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Анастасія Завалій

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

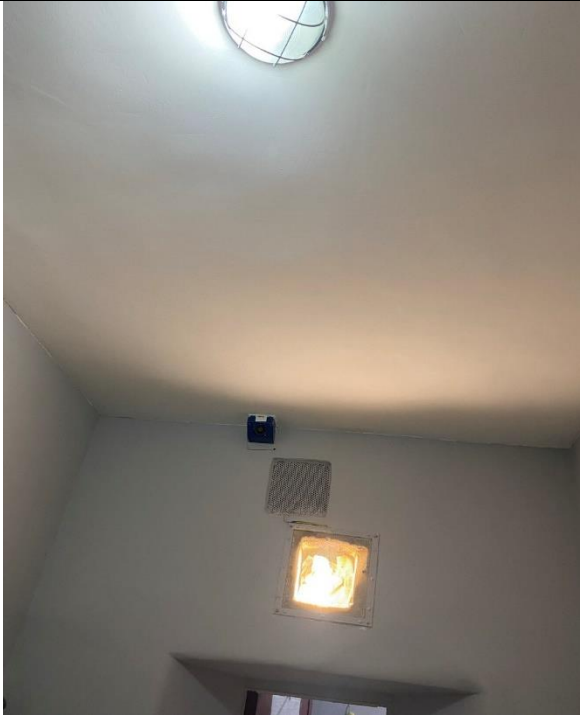

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

